Budapest, 1943 január 8. XXIV. évf. 2. sz.

VASÁRNAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falu" Magyar Gazda és Földmíves Szövetség.)
Telefon: 11—55—62.
Postatakarékpénztári csekkszámla száma: 25.153.

POLITIKAI HETILAP

Előfizetési díjak a m. kir. földmívelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások" című füzetekkel együtt: egész évre 6, félévre 3, negyedévre 1.50 P.
Külföldre: egész évre 12, félévre 8, negyedévre 4 P.

„MEGTETTED-E TE IS KÖTELESSÉGEDET A HAZÁÉRT?"...

Kormányzó Urunk hitvesének rádiószózata a honvéd-családokért

Január 17—február 7. közt országos gyűjtés indul a harctéren lévők hozzátartozóinak megsegítésére

Vitéz nagybányai Horthy Miklósné, főméltóságú Kormányzó Urunk hitvese, december 31-én az alábbi, szívhezszóló és lélekbemarkoló rádiófelhívást intézte az ország népéhez:

Az áldozat és a kötelesség jogán hívok minden igaz magyart újabb áldozatokra.

Negyedik esztendejében jár a világszerte tomboló háború s hazánk immár második éve fegyveres résztvevője, szenvedője, de minden megpróbáltatás ellenére is a nemzet örökkévalóságában hívő harcosa a népek sorsát eldöntő küzdelemnek. A háború, amelyet az Úristen akaratából egyidejű polgári nyugalomban szemlélhettünk, immár a mi életünkben is viharzik, kérlelhetetlenül szedi áldozatait azok közül, akik nekünk a legdrágábbak. Sok anya velem együtt tudja, milyen súlyos az a kereszt, amelyet hordozunk: meglátogatott bennünket a Mindenható s mi mindnyájan egyek vagyunk a fájdalomban, mi érezzük legjobban, mi az, magyarnak lenni.

Éppen ezért most, amikor arról van szó, hogy meggyógyítsuk a háború sebei közül azokat, amelyeket emberi erővel meg lehet gyógyítani, jogunk van kérni, sőt kérnünk kell! Meg szeretnénk érinteni a szíveket, egyenkint szembe szeretnénk nézni mindenkivel s hozzá intézni a kérdést:

„Felelj! Megtetted-e te is kötelességedet a hazáért, enyhítetted-e azoknak a bánatát és gondját, akik hozzátartozójukat, atyjukat, fiaikat, testvéreiket, családjuk támaszát és reménységét, vagy pedig egyetlen kenyérkeresőjüket veszítették el a becsület mezején? Levetted-e a gondot azoknak a válláról, akiknek családfői most is odakünn harcolnak a mi biztonságunkért és életünkért?"

Válaszoljon erre a kérdésre mindenki becsülete és lelkiismerete szerint. Ne szavakkal, ne az együttérzés hangoztatásával, hanem némán: cselekedetekkel.

Amikor ez év augusztusában azzal a kéréssel fordultam a társadalomhoz, hogy adjon mindenki tehetsége szerint téli holmit messze orosz földön harcoló véreink részére, kérő szavam meghallgatásra talált. Most még többet, még bensőségesebben kérek: a hadbavonultak családjainak, az emberfeletti áldozattal harcolók itthonmaradottainak.

Január 17-étől február 7-éig országszerte minden eddiginél nagyobb arányú gyűjtést rendezünk a harctéren lévők itthonmaradottainak támogatására.

Ezúttal pénzt kérünk: a tehetősektől ezreket és százakat, a szegényebbektől fillérecket, de mindenkitől kérünk.

Sok könnyet akarunk letörölni, a gondok áradatát feltartóztatni, tehát anyagi erőink határáig kérjük a társadalom támogatását. Gondoljunk arra, hogy a magyar haza ezer és ezer családja némán és zokszó nélkül soványabb kenyérrel, aggodalommal és önmegtagadással áldoz naponkint a magyar igazságnak, mert hozzátartozója mindnyájunk fennmaradásáért harcol vagy szolgál. Gondoljunk katonáinkra, akiknek fegyvereit megacélozza, bátorságát és hősiességét fokozza az a tudat, hogy itthon mindenki részt vállal családjának gondjaiból.

A létünkért és népünk igazságáért folyó harctól függ minden. Az állam ezért minden fillért a háborúra áldoz és a lehetőség határain belül gondoskodik a harctéren lévők itthonmaradottairól. De ez még nem elég!

Szükséges, hogy maga a társadalom vegyen részt az áldozatban, kell, hogy az áldozatot egyenlően osszuk meg s ennek az emberi harcnak egyetlen eredményes fegyvere van: a jó szívvel adott fillérek és pengők tömege.

Ez a gyűjtés több mint jótékonykodás, több, mint emberi együttérzés megmutatása. Most látjuk majd, mennyire szereti népünk minden rétege, lakosságunk minden egyes része családját és azt a nagy közösséget, amelynek tagjai vagyunk s amellyel együtt élünk vagy pusztulunk ebben az országban. Adjatok! Avassa a magyar társadalom ezt az alkalmat nemzeti áldozatkészségünk legszebb ünnepévé! Adjatok, hogy a legtöbbet áldozók hozzátartozóit, gyermekeit minél erősebben és melegebben ölelje át az örök Hungária istápoló karja! Adjatok, hogy az elkövetkező nemzedékek áldással emlékezzenek a ma élőkre, akik a szeretet és a jóság erőit is mozgósítani tudták! Adjatok azért a Magyarországért, amelynek eljöveteléért imádkozunk!

Budapest, 1942 december hó 31. napján.

*

A mélységes anyai érzés fűtötte szavak elhangzottak. Vizsgáljuk meg a lelkiismeretünket ismét, magyar testvéreink. Méltók vagyunk-e azokhoz, akik vérük hullásával állják a rettenetes harcot értünk? Érezzük-e, hogy bármennyi jót tettünk is a multban, az még mindig nem elegendő. Többet kell adnunk. S ha mulasztottunk, azt jóvá kell tennünk. A honvédcsaládokért a legnagyobb áldozat is kevés, mert azok mindent odaadtak: a hitves a férjet, az anya a fiát, a gyermek az apját, a menyasszony a jegyesét, a testvér a testvérét. Ezeket a sorsokat kell megkönnyítenünk, hogy megnyugtató tudat hassa át vitéz harcosainkat: az Ország Első Asszonyának kérő szavai nem hangzottak el hiába, a szeretet védi, a megértés oltalmazza és összetartás karolja fel itthonhagyott családtagjaikat.

Kállay Miklós miniszterelnök újévi nyilatkozata

Kállay Miklós miniszterelnök az újesztendő alkalmából nyilatkozatot adott a *„Függetlenség"* c. napilap munkatársának. Azt üzente:

adja az Isten a reánk jövő évben beteljesülését a nemzet reményeinek, becsületes küzdelmeinek, fiai hősi harcának; minden küzdő magyar áldozatának hozza meg méltó jutalmát.

Vázolta, hogy *a jövő legfontosabb feladata a jó külpolitika, a hadsereg fejlesztése és az eredményes közigazgatás.*

A magyar társadalom számára az alábbiakat üzente:

— Le fogjuk győzni a bajokat és az állam itt csak két út között választhat: vagy megnyeri a nagyközönség, a termelők és a vevők támogatását és reá eszmél fogyasztók, az eladók és a mindenki, hogy romlásba viszi az országot, de önmagát is, ha nem alkalmazkodik a helyzethez, a szükséges rendelkezésekhez, vagy pedig kötelessége az államnak minden eszközzel mindenkit a közösség szolgálatába beállítani. Egyszerűbb az utóbbi, de szebb és méltóbb lenne hozzánk, az előbb említett útat járnunk, amire pedig van példa nem egy államában Európának.

Tehát jönnünk kell két dologgal, az egyik a termelés biztosítása, a másik, annak megfelelő beszedése és szétosztása.

— Ez és a jó közigazgatás az út ahhoz, hogy a nemzet lelkét és erejét minden megpróbáltatás esetén is az ország nyugalma érdekében biztosítsuk.

Első újévi üdvözletem a fronton lévő honvédeinknek szól

A szociális kérdésekkel kapcsolatban *Kállay* Miklós miniszterelnök így nyilatkozott:

— Egyidejűleg pedig a legerőteljesebb szociális munkának kell megindulnia, a meglévő, idevonatkozó lehetőségek, törvények és rendeletek hiánytalan végrehajtásával és hozzá kell látunk törvényhozási úton is a magyar nép jövőjének legteljesebb előkészítéséhez.

— Mert fiainkat, akik kint vannak, akiknek újévi első üdvözletem is szól, másképpen nem várhatjuk haza, mint így felkészülve — már pedig várjuk őket — és az én kötelességem, hogy az országot így készítsem elő fogadásukra.

Milyen postabélyegek maradnak forgalomban

A postavezérigazgatóság rendeletben közli, hogy *újév után a Vöröskereszt és a Hadigondozó Szövetség támogatására kibocsátott feláras bélyegek árusítása megszűnik*, a bélyegeket azonban június 30-ig fel lehet használni. Január 1-ével kivonják a forgalomból az 1934-es kibocsájtású 2, 4, 6, 8, 10, 12, 16, 20, 40 és 80 filléres kékszínű portóbélyegeket, ugyanekkor érvényüket vesztik az 1942. évi kiadású repülőalap feláras bélyegek is.

Újévtől forgalomban marad az 1939. évi kiadású, a Magyar Szent Koronát ábrázoló 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10 és 16 filléres, Szent Istvánt ábrázoló 20 filléres, a Patrona Hungariae-t ábrázoló 25 filléres, a templomokat ábrázoló 30, 32, 40, 50 és 70 filléres, a Kormányzó Úr arcképét ábrázoló 1, 2, 5 pengő névértékű, az ugyanakkor kibocsátott Szent Koronát ábrázoló 24 filléres, a Patrona Hungariae-t ábrázoló 80 filléres, valamint a Kormányzóhelyettes Úr emlékére 1942-ben megjelent 20 filléres bélyeg.

Országszerte megalakul a hadbavonultak hozzátartozóinak segítőbizottsága

A kormányzó úr hitvesének védnöksége alatt meginduló országos gyüjtés 1943 január 17-től február 7-ig tart.

A gyüjtést az ország egész területén a járási főszolgabirák (városokban a polgármesterek) szervezik meg. Mindenütt megalakul a hadbavonultak hozzátartozóinak segítőbizottsága, melynek tagjai az összes helyi, társadalmi, vallási, nemzetiségi, stb. egyesületek megbizottai.

A bizottság vezetője a polgármester, illetve a főszolgabiró. A kijelölt gyüjtők mellé leventéket és levente-lányokat osztanak be. A nagyobb adományokat a honvédelmi minisztérium 180.000 számú csekkszámlájára lehet beküldeni.

Gyüjteni csak pénzt szabad.

Tanácsos hazafias, szórakoztató, sport és egyéb ünnepélyek rendezése, azok tiszta jövedelmét a mozgalom céljára fordítják.

A leventék akadályozzák meg a belső front felbomlasztását

Tóth György ujirázi (Bihar megye) levente-előfizetőnk küldte be a levente - bajtársakhoz intézett, magyar szívvel, megirt alábbi felhívást, amelynek sorai minden igaz magyar emberhez szólnak. Íme, így gondolkozik és ír a jó levente.

Levente testvérek! A mai, háborús időkben nekünk sem szabad elfeledkeznünk a haza védelméről. Minden leventének a magyar egység szilárdításáért kell harcolnia! Legyünk mi is katonák és vegyük fel a harcot azok ellen, akik rosszindulatú politizálással és pártoskodással igyekeznek gyengíteni belső frontunk szilárdságát. Mert ennek az igazságért folyó háborúnak megnyerését csak úgy biztosithatjuk, ha mi, akik idehaza vagyunk, együtt harcolunk győzelmes honvédeinkkel. Ők a bolsevista haramiákkal szemben állják meg vitézül a helyüket, mi pedig az idehaza csüggedést kelteni akaró rosszakaratú emberek ellen viselünk hadat, és az igazság útjára törekszünk őket téríteni. A jó levente nem hallgathatja meg némán a fecsegők csüggedést hirdető rosszindulatú propaganda-beszédeit, hanem — ha a szép szó, felvilágositás nem vezet célra, — nyomban fel kell jelenteni az illetőt az arra hivatott hatóságoknál. Aki nem érez együtt egységes belső frontunkkal, az nem magyar ember, annak bűnhődnie kell! Ma nem lehet kényelmesen dolog nélkül várni a jószerencsét! Dolgozni kell és vállalni kell a mai időkkel együttjáró lemondást! És ha majd mi is síkra szállunk az itthoni haramiákkal szemben, nyugodtak lehetünk afelől, hogy a háború után nem lesz majd újra az a helyzet, ami volt 1918-ban! Hogy hős apáink hiába ontották vérüket, mert voltak rosszakaratú emberek idehaza, akik feldúlták a rendet. Ha majd győztesen befejeztük ezt az igazságért folyó háborút, biztosak lehetünk arról, hogy mindenki megkapja a földi életéhez való jogait és boldogan fogjuk édes magyar hazánkat a felvirágzás útja felé lendíteni. Szívlelje meg minden levente testvérem ezt a felhívásomat, amellyel a boldogulás felé vezető úton való továbbhaladásra kérem bajtársaimat és testvéreimet. Szebb jövőt!

Igénybeveszik az üzérkedésre használt, vagy felesleges lakásokat

A 42-es Országos Bizottság január 5-én délelőtt fontos rendeleteket tárgyalt.

Megvitatta a bizottság *a lakásbérletekkel kapcsolatos kérdések újabb szabályozásáról szóló rendelettervezetet.* A rendelet első fejezete arról rendelkezik, hogy egyes személyeknek, valamint közhivataloknak és közérdekű intézményeknek, valamint közhivataloknak és közérdekű intézményeknek elhelyezése céljából milyen bérelt lakásokat lehet igénybevenni.

A rendelet szerint igénybe lehet venni annak a bérelt lakását, akinek állása vagy rendes keresetet biztositó foglalkozása nincs és a közrend szempontjából kifogás alá nem eső keresetet, vagy jövedelmet kimutatni nem tud.

Igénybe lehet venni annak a lakását, aki üzérkedett a lakásával, aki megszegte a bérrögzítő rendelkezéseket, aki nem lakik a lakásában, de az egész lakást albérletben hasznosítja.

Igénybe lehet venni olyan egyesületeknek bérelt helyiségeit, amelyek a belügyminiszter megállapítása szerint az egyesületek működéséhez nem szükségesek vagy az egyesület működése a közérdek megsértése nélkül szünetelhet.

Kimondja továbbá a rendelet, hogy

az iroda, műterem, vagy általában foglalkozás céljaira bérelt helyiségeket is igénybe lehet venni, ha a helyiség lakás céljaira alkalmas és az illető foglalkozását különálló, másuttlevő lakásában is folytathatja.

Végül *igénybe lehet venni azoknak a lakását is, akiknek ugyanabban a városban, vagy akár más községben más bérelt lakásuk is van.*

Külön fejezetben foglalkozik a rendelet az üzlethelyiségek felmondása, illetőleg igénybevétele kérdésével. Az elsőfokú iparhatóság a rendelet szerint *kötelezheti az olyan üzlet vagy üzlethelyiség bérlőjét a bérlet megszüntetésére — lehet kereskedőről, vagy iparosról szó —, akik kötött forgalmú áruk árusítására nem jelöltettek ki, illetőleg nem vették fel őket az áruval ellátható kereskedők névjegyzékébe.* Az ilyen helyiséget olyan személy részére kell bérbeadni, akit a bérletre az iparhatóság kijelöl.

Részletesen szabályozza a rendelet a felmondásra, a bérmegállapításra vonatkozó rendelkezéseket és külön rendelkezések vannak az ügyeik ellátásában akadályozott különböző személyek (katonai szolgálatra behívottak) bérleti jogviszonyaira vonatkozólag. A rendelet megállapitja az albérlet fogalmát, szabályozza a lakáscserére vonatkozó megállapodásokat, intézkedik a lakásügyi miniszteri biztos hatásköréről. A rendelet súlyos büntető szankciókat tartalmaz a rendelet kijátszói ellen és a büntetés háború idején hathónapi, egyébként kéthónapi elzárásig terjedhet, pénzbüntetésen kívül.

Nem gazdaságos a sertés- és baromfitenyésztés
a törvényesen védett
RÁKOSHEGYI BAKTÉRIUMÖLŐ
nélkül. Kapható és megrendelhető csak
AULITZKY OTTÓ
Budapest, VII., Dohány-utca 84, Hsz. 2/a
Arak: Demijonnal ab Budapest

4	6	8	12	15
5·60	8·40	10·70	15·60	19·80

Tanulságos prospektus a lap olvasóinak ingyen!

A VILÁGHÁBORÚ ESEMÉNYEI

Ujesztendő napján *Hitler* vezér és kancellár szózatot intézett a német néphez. Beszédét a végső győzelembe vetett hit hatotta át s a végsőkig fokozódó harci elszántság nyilatkozott meg benne. A nemzeti szocializmus szerepét és jelentőségét e szavakkal hangsúlyozta: *„a győzelemhez szükséges szellemnek legbiztosabb alapja a nemzeti szocialistapárt, annak a szervezetei és mindenekfölött a párt által nevelt német nép.“* A katonáihoz intézett napiparancsban kemény szavakkal fejtette ki katonáinak, hogy a német nép „elszánt gyülölettel“ dolgozik szerte az egész birodalomban, hogy létét, életét és további nyugalmas fejlődését biztositsa. A német nép vezére eddigi nyilatkozatait is felülmúló határozottsággal jelentette be, hogy

„ezt a harcot félreérthetetlen győzelemmel kell befejezni“.

Szembeszállt a középutas, megalkuvó reményeket tápláló felfogással.

„Egy dolog bizonyos — mondotta — ebben a harcban **ezentúl már semmiféle megegyezés nem lehetséges.“**

A harctereken lényeges változást előidéző döntő események nem történtek. **A keleti hadszíntér** *majdnem egész hosszában mozgásban van.* A szovjethaderő azonban a legnagyobb emberi és anyagi áldozatok ellenére sem éri el célját, hogy a német hadállás fontos pontjait kézrekeríthesse.

A 36. sz. magyar hadijelentés közli, hogy

„a magyar hadsereg arcvonalával szemben karácsony óta megélénkült az ellenség harci tevékenysége. Az ellenség arcvonalunk különböző részei ellen kisebb-nagyobb erejü vállalkozásokat hajtott végre, azonban ezek a vállalkozások védőrendszerünk összefogott tüzében még a fő ellenálló-vonal előtt összeroppantak. Saját részről eredményes felderitő tevékenységet fejtettünk ki és sikeres vállalkozásokat hajtottunk végre.

Megszálló csapataink sikeresen biztositják a hátsó területek közbiztonságát és gazdasági életét.“

Az északafrikai háborúban a helyzet nem változott. Svájci hírek szerint német csapatok az angolszász szövetségesek tuniszi arcvonala mögé kerültek. E csapatokat repülőgépen juttatták rendeltetési helyükre. Észak-Tuniszban a tengelycsapatok az angol-amerikai megszálló különitményt az algiri határ irányában visszaszorították.

A japán hadsereg szóvivője ismertette a japán hadsereg célkitűzéseit a nagyázsiai háború második évében. A japán hadvezetés, — mondotta — csak a most következő évben fog teljes üzemben munkához fogni, mégpedig olyan támadó módszerekkel, amelyek merőben különböznek az eddigiektől.

Az Északamerikai Egyesült Államok kormánya az elmult héten „Fehér könyv“-et adott ki, amelyben azt iparkodik bizonyitani, hogy az USA mindent elkövetett a világbéke megóvására és hogy a háborút Németország idézte elő Olaszországgal.

Az amerikai „Fehér könyv“ kapcsán Berlinben és Rómában megállapitják, hogy

az abban felsorolt valótlanságok és kimutatható ellentmondások a „Fehér könyv“-et Amerika elleni vádirattá teszik. Amerika tehát nagy mértékben felelős a háborúért.

A Gazdatisztek Lapjának újévi száma gazdag tartalommal jelent meg. A változatosan szerkesztett lapból, amely egyben a Magyar Gazdatisztek Országos Egyesületének hivatalos közlönye, mutatványszámot díjmentesen küld a kiadóhivatal. (Budapest, V., Arany János u. 5.)

A MURAVIDÉK VALAMENNYI KÖZSÉGÉBEN LELKESEN FOLYIK A FALU-GAZDASZÖVETSÉG FIÓKSZERVEINEK MEGALAKÍTÁSA

A battyándi gazdakör érdemleges ülésén és a rónafői fiókszövetség alakuló ülésén a Központ is képviseltette magát

A Muravidék gazdatársadalma 1911-ben *„Muraszombati Járási Gazdák Szövetsége"* címmel nagyjelentőségű szervezetet létesített, amely tagja volt a *Magyar Gazdaszövetségnek.* A Magyar Gazdaszövetség azóta *„Falu" Magyar Gazdaszövetséggé* alakult, míg a Muraszombati Járási Gazdák Szövetsége a trianoni békeszerződés következtében idegen megszállás alá került és a változott viszonyoknak megfelelően iparkodott átmenteni a benne tömörített nemzeti és gazdasági érdekeket, ami, — hála kiváló vezetőinek és áldozatos tagjainak — sikerült is.

A Muravidék visszacsatolása után a hajdani gazdaszövetségi tagok hozzáláttak egyesületük újraszervezéséhez, érintkezésbe léptek a Falu-Gazdaszövetség vezetőségével és *Kühár* István battyándi malomtulajdonosnak, kisbirtokosnak, a muraszombati járási gazdaszövetség elnökének irányításával megindult a nagy munka: kiépíteni a járás egész területére kiterjedő gazdaköri hálózatot, amelynek összefogó szerve a járási gazdakörök bizottsága lesz.

Örömmel állapítjuk meg, hogy

az érdekelt gazdaközönség lelkes érdeklődése folytán ez a szervezkedési munka gyors ütemben halad. Battyánd gazdái még a mult év folyamán megtartották alakuló közgyűlésüket, sőt december 20-án lezajlott első érdemleges ülésük is Kühár Ferenc elnök elnöklése mellett.

Ezen az ülésen több fontos határozatot is hoztak és kimondották, hogy

a gazdakör minden hónap első és harmadik szombatjan rendes összejövetelt tart.

Az első idei összejövetelre, január 2-ára, a Központot is meghívták, közölve, hogy 3-ikán tartja alakuló ülését a *Rónafői Gazdakör is.*

A muravidéki gazdatársadalom két nagyjelentőségű megnyilatkozásán a Központ képviseletében *Bartoss* Károly, a *Vasárnap* szerkesztője vett részt.

Rámutatott annak a fontosságára is, hogy a gazdaközönség minél erőteljesebben kapcsolódjék bele a szövetkezeti életbe is. Kifejtette a milliárdos mezőgazdaságfejlesztési törvény jelentőségét és hangsúlyozta, hogy ez a hatalmas befektetés csak akkor lesz gyümölcsöző, ha a gazdaközönség is megteszi a maga kötelességét: megragadja a kormány által nyujtott tanulási lehetőségeket.

Hangoztatta, hogy *a termelés irányítására vonatkozó intézkedések a jelenben nemzetvédelmi célokat szolgálnak, de nem kevésbé lesznek fontosak a háború után sem, amikor arról kell majd gondoskodni, hogy mindenki azt termeljen, ami reálisan értékesíthető.* Végül leszegezte, hogy

a Központ mindenkor a legnagyobb készséggel teszi meg azokat az intézkedéseket, amelyek az ország gazdatársadalmának érdekében szükségesek.

A nagy érdeklődéssel meghallgatott előadást *Kühár* István tolmácsolta vend nyelven, majd *Kühár* Ferenc elnök mondott az előadásért köszönetet. A Gazdakör ezután Osváth Sándor elemi iskolai igazgató javaslatára felhatalmazta az elnökséget, hogy megfelelő helyiség bérlése iránt lépéseket tegyen.

Kühár Ferenc elnök ezután, a Központ további támogatását kérve, berekesztette az ülést, a tagok azonban még hosszasan együttmaradtak, megbeszélve a közérdekű és időszerű ügyeket, a Központ kiküldöttjének felvilágosításait kérve.

Munkában a battyándi Gazdakör

A *Battyándi Gazdakör* január 2-ikára összehívott ülése iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg és azon a környék több községének gazdái is képviselették magukat. A hatalmas termet teljesen megtöltötték a gazdák. A *Magyar Hiszekegy* elmondása után *Kühár* Ferenc elnök megnyitotta az ülést, szeretetteljes szavakkal üdvözölte a Központ képviselőjét, majd a december 20-iki ülés jegyzőkönyvét olvasták fel. Ezen az ülésen a Gazdakör elhatározta, hogy

a mutatkozó súlyos egérkárok miatt egérirtó akciót kezdeményez és a Központhoz is felterjesztést intéz az irtószerek beszerzésének támogatása érdekében.

Ugyancsak *a Központ támogatását kérik műtrágya beszerzése körül is.* Szóvátették még, hogy

az igénybevett burgonyáért a megállapitottnál alacsonyabb összegeket fizettek ki. Emiatt a Gazdakör panasszal fordult a Gazdasági Felügyelőséghez és felterjesztést intézett a Központhoz is.

Kühár István, a Gazdakör díszelnöke tájékoztatta ezután a tagokat a keresztény származás igazolása végett beszerzendő iratok díjainak elengedése érdekében tett lépéseiről.

Ezután *Bartoss* Károly szerkesztő, a Központ kiküldöttje, mondott hosszabb beszédet. Tolmácsolta a Központnak és vezetőinek köszöntését; vázolta a Falu-Gazdaszövetség célkitűzéseit és hangsúlyozta azt, hogy

a gazdaközönség nemcsak a mai, rendkívüli időkben látja nagy előnyét a szervezkedésnek, de a gazdakörök erőt megsokszorozó, tudást elmélyítő és gazdaöntudatot fokozó munkásságára nagy szükség lesz a háború utáni időkben is, amikor a magyar mezőgazdaságnak minőségi termeléssel és olyan cikkek termelésével kell Magyarország számára Európa közgazdaságában méltó helyet biztosítani, amely cikkek iránt kereslet mutatkozik.

Alakuló ülés Rónafőn

Január 3-ikán kora délután Rónafő gazdái gyültek össze, hogy megalakítsák gazdakörüket. Az alakuló ülést *Podleszek Ferenc* községi elöljáró nyitotta meg és felkérte a Központ képviseletében megjelent *Bartoss* Károly szerkesztőt, ismertesse a Falu-Gazdaszövetség célkitűzéseit. *Bartoss* Károly hosszabb beszédet mondott: hangsúlyozta a szervezkedés fontosságát. A nagy érdeklődéssel meghallgatott előadás után, amelyet *Kühár* István battyándi kisbirtokos, malomtulajdonos vend nyelven tolmácsolt, a tisztikar megalakítására került a sor.

A tisztikar a következőkből alakult: **elnök:** *Podleszek* Ferenc; **alelnök:** *Péntek* József; **választmányi tagok:** *Vratarits* Miklós, *Gorcsán* János, *Skrilecz* Ferenc, *Podleszek* István, *Friskics* Ferenc, *Czipoth* Károly; **jegyző:** ifj. *Zsibrik* István; **pénztáros:** *Vlaj* Győző; **ellenőr:** *Skrilecz* János; **könyvtáros:** *Vitéz* István; **számvizsgáló bizottsági elnök:** *Podleszek* János; **tagok:** *Czipoth* Ferenc és *Podleszek* Lajos.

Az egyhangúan megejtett választás után az alakuló ülés nagy lelkesedéssel *Kühár* István battyándi kisbirtokost, malomtulajdonost **díszelnökké** választotta.

Az alakuló ülés ezután ugyancsak elhatározta, hogy *havonkint kétszer tart rendszeres összejövetelt,* majd több időszerű kérdést beszéltek meg. A Központ kiküldöttjének fejtegetéseit nagy figyelemmel hallgatták végig.

Az alakuló ülés lelkes lefolyása, a vezetőség és tagok érdeklődése biztosítékai annak, hogy *a rónafői gazdakör a Falu-Gazdaszövetségnek egyik legmunkásabb szervezete lesz.*

A Muravidék lelkesen folytatja a gazdakörök megalakítását

Nem lenne teljes a papírkorlátozó rendelkezések folytán szűkreszabott beszámolónk akkor, ha nem írnók meg, hogy *a battyándihoz hasonlóan értékes működést fejt ki a vaslaki gazdakör is. De a gazdakörök alakításának előmunkálatai folynak a muraszombati járás többi községeiben is.*

Hamarosan sor kerül az alakuló ülés megtartására Nyireslahomér, Pálmafa, Sűrűháza, Zoltánháza, Bodóhegy, Perestó, Muzsnya, Petáncszécsénykút, Lendvanemesd, Alsómalác, Zsidahegy, Kisszombat, Péterhegy és Tótkeresztúr községekben is,

hogy ezzel *a Muravidék gazdatársadalmának a szebb, jobb magyar jövőért folyó munkássága egységes és erőteljes keretet nyerjen.*

OLVASÓINKHOZ. Lapunk szűk terjedelme miatt nem közölhetjük azokat a kedves, meleg szeretettől áthatott sorokat, amelyekben előfizetőink elismerésüket fejezik ki Évkönyvünkért és jókívánságaikat küldik. Az elismerést jószívvel megköszönve, hangsúlyozzuk, hogy az buzditásul szolgál nekünk a falu népéért folytatott munkánkban, a szives jókívánságokat pedig azzal a testvéri szeretettel viszonozzuk, amellyel azokat nekünk küldötték.

Az idén 40.000 pengő jutalmat kapnak a jó selyemtenyésztők

A belügyminiszter az alispánokhoz és polgármesterekhez rendeletet intézett, amelyben megállapítja, hogy *a selyemtenyésztés fejlesztéséhez nemcsak közgazdasági és honvédelmi, de nyomós szociális érdek fűződik.* Elsősorban a szegény, sőt sokgyermekes családok mellékfoglalkozása a selyemtenyésztés, mert ezzel a gyermekek munkaereje is hasznosítható. Ezért utasította a belügyminiszter az illetékes közigazgatási szerveket, hogy

a törvényhatóságok és megyei városok közjóléti szövetkezetei a kiváló eredményt felmutató selyemtenyésztők jutalmazására megfelelő összeget irányozzanak elő. A selyemtenyésztők jövő évi jutalmazására a miniszter rendelete alapján kereken 40.000 pengőt fordítanak.

MINDEN KORBAN

tangóharmonika
a hódító hangszer
BUDAPEST
VIII., József körút 37
Fiók: Szolnok, Kossuth-tér 1.
Lerakat: Gyöngyös, Kossuth-u. 3.
Mohács, Szt. István-u. 49.
Szeged, Széchenyi-tér 2.
Képes árjegyzék és ismertetők ingyen!

Pályázati hirdetmény

A *Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara* a dr. *Gesztelyi Nagy* László által képviselt szellem ápolása és élesztése céljából másodízben

pályázatot hirdet az Alföld fejlesztésére irányuló oly pályamunka, vagy tevékenység jutalmazására, amely pályamunka, vagy tevékenység kihatással van az Alföld, a tanyavilág mezőgazdasági népe termelési, kulturális, közgazdasági, értékesítési, vagy közlekedési érdekeinek előmozdítására.

A Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara — a gyakorlati élettel szoros összefüggésben lévő elméleti tudományos munkát, továbbá a fent hivatkozott célok érdekében kifejtett gyakorlati tevékenységet — egyaránt jutalmazni kívánja.

A pályadíjnyertes munka, vagy gyakorlati tevékenység a „dr. Gesztelyi Nagy László Alföldfejlesztési Alapítvány" 15.000 pengős alapítványi összegének évi kamatából fog jutamaztatni. A pénzjutalmon kívül elismerő oklevéllel és esetleg értékes plakettel is jutalmazza a Kamara azt a pályamunkát, vagy tevékenységet, amely az Alföld fejlesztésére, akár egy-egy vidék mezőgazdasági érdekeinek előbbrevitelére is *döntő* kihatásúnak minősíthető.

A pályázók az említett célok érdekében kifejtett tevékenységük közlésére nézve szabad kezet kapnak.

A gyakorlati élettel szoros összefüggésben lévő, eddig még meg nem jelent elméleti tudományos munkák részére a pályázat jeligés, viszont az 1942., illetve 1943. évben megjelent munkák teljes név közlésével is benyújthatók a pályázatra. — A gyakorlati tevékenység ismertetése esetén a teljes név közlése és a pályázó életrajzi és működési adatainak beküldése kívántatik meg.

A beérkezett pályamunkák és javaslatok elbírálására a „Dr. Gesztelyi Nagy László Alföldfejlesztési Alapítvány" Intéző Bizottsága hivatott, amely döntését határozattá emelés céljából a Kamarai Választmány elé terjeszti. *Pályázati határidő 1943 június 1.* A pályamunkák 1943 június 1-ig a Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara (Kecskemét, Rákóczi út 17/19. címre küldendők be.

A pályadíjnyertes a Duna—Tiszaközi Mezőgazdasági Kamarától írásbeli értesítést kap.

dr. Máriássy Mihály s. k. elnök.

dr. Gesztelyi Nagy László s. k. igazgató.

Tizenhatmillió pengő értékű ruházati cikket kapnak olcsó áron a mezőgazdasági cselédek

A közellátásügyi miniszter akciót indított a mezőgazdasági cselédeknek ruházati anyagokkal és bakancsal való ellátására.

Körülbelül 16 millió pengő értékű ruha-, ing- és alsónadráganyagot, készingeket és alsónadrágokat, kötöttmellényeket, strux és durvaszálú vászonrukat, bakancsokat osztanak ki.

Az akció lebonyolítását a *Hangya* és a magánkereskedelem végzi 50—50 százalékos arányban. A textiláruk már mindegyik megbízott kereskedőhöz megérkeztek, úgy hogy *az áruk szétosztása erős ütemben folyik.* Nagy sulyt helyezett a miniszter arra, hogy olcsó áron, kifogástalan jó áru kerüljön kiosztásra. *Egyidejűleg jutnak a mezőgazdasági cselédek a bőrtalpú bakancsokhoz,*

a törvényhatóságokhoz eddig több mint 120.000 pár bőrtalpú bakancs érkezett meg, amelyeknek szétosztása már megkezdődött.

A bakancsok kivétel nélkül gondosan válogatott anyagból készülnek és bőrtalpúak. *A bakancsok árát 32—35 pengőben állapították meg.*

A közellátásügyi miniszter a mezőgazdasági cselédek ruházati és bakancsakciójával nemcsak szociális tevékenységet fejtett ki, hanem a termelés előmozdítását is szolgálja.

Budapesten és környékén bevezették a húsjegyet

Húsféléket csak szállítási igazolvánnyal szabad a fővárosba és környékére szállítani

A közellátásügyi miniszter rendeletet adott ki, amellyel a hús és a húskészítmények forgalmát szabályozta. A rendelet értelmében

Budapesten, Budafokon, Kispesten, Pestszentlőrincen, Pestszenterzsébeten, Rákospalotán, Ujpesten, Albertfalván, Békásmegyeren, Budatétényben, Cinkotán, Csepelen, Mátyásföldön, Nagytétényben, Pesthidegkúton, Pestszentimrén, Pestújhelyen, Rákosesabán, Rákoshegyen, Rákoskeresztúron, Rákosligeten, Rákosszentmihályon, Sashalmon, Soroksáron és Vecsésen sertés-, malac-, marha-, bivaly-, borjú- és bivalyborjú-, juh-, bárány- és lóhúst, valamint ezek készítményeit, beleértve a konzervet is, csak hatósági húsjegy ellenében szabad forgalomba hozni.

Nyelv, tüdő, szív, vese, máj, velő, miriny, pacal, vér, csont, hurka, disznósajt és egyéb ilyen készítményekre a korlátozás nem vonatkozik.

Húsjegyet csak az első életévüket betöltött személyek kapnak, nehéz testi munkások pótháusjegyet kapnak. A húsjegyek csak annak a városnak vagy községnek területén érvényesek, amelynek bélyegzőjével el vannak látva, de vendéglátói ipari üzemekben a felsorolt helyek bármelyikénél érvényesek. Konzerv és füstölt nyershús kivételével a húsjegyekre húskészítményeket is lehet kapni. Húskonzervet csak a római számmal ellátott külön hússzelvényekre lehet igényelni.

A felsorolt városok és községek területére érkező külföldi, valamint olyan belföldi utas, akinek nincsen húsjegye és aki szállodákban vagy panziókban lakik, a szállodaigazgató útján juthat húsjegyhez. Aki egy hétnél hosszabb időre magánháztartásban száll meg, kellő igazolás mellett a háztartás fején keresztül Budapest polgármesterétől igényelhet húsjegyet. Akik egy hétnél tovább időre szállnak meg magánháztartásban, azoknak nincsen igénye húsjegyre.

Kimondja a rendelet, hogy **a felsorolt városokba és községekbe húsfélét akár nyers, akár konzervált állapotban csak szállítási igazolvánnyal szabad behozni. A szállítási igazolványt a feladás helye szerint illetékes községi elöljáróság, vagy polgármester állítja ki. Szállítási igazolványt csak abban az esetben szabad kiadni, ha a kérelmező igazolja, hogy a szállítandó húsfélék saját vágásból származnak, illetve, hogy a szállítás viszonteladás céljára történik.**

A rendelkezés nem vonatkozik a Magyar Állat és Állatterméket Kiviteli Szövetkezetek részére történő szállításokra, továbbá az 5 kilogrammot meg nem haladó húsfélének kézi poggyászban való szállítására.

GAZDATUDOMÁNY

A mézcirok

A gazdasági, de különösen a vidéki hírlapok újabban színes riportokban számolnak be egy új „csodanövény"ről, melyet a hozzá kevésbé értő közönség „méznád" név alatt emleget. A növény nem új, mert a szakemberek már évtizedek óta ismerik. De tény, hogy száranak nedve jelentékeny menynyiségű cukrot tartalmaz, mi a mai világban annyira felkeltette iránta a figyelmet, hogy az ujságírók a „csodanövények" trónusára emelték fel. Mindazáltal nem akarjuk tagadásba venni, hogy a mai viszonyok közt van jelentősége. Ezért az alábbiakban le is írjuk termesztését és haszonvételét.

A mézciroknak semmi köze a nádfélékhez, ezért hibás és tévedésekre okot adó a méznád elnevezés. A mézcirok cirokféle növény, tehát a seprőciroknak rokona. Mint hogy pedig nedve sokkal több cukrot tartalmaz, mint más cirokfélék, helyes és találó a „mézcirok" elnevezés.

A mézcirok a délafrikai Natálból származik. Innen került Olaszországba, hol termesztését felkarolták. Valószínűleg innen vitték Szlavóniába, innen pedig eljutott hazánkba is.

Termesztési módja hasonló a seprőcirokéhoz. A talaj minőségét illetőleg nem válogatós; csak a nedves, kötött (hideg) és a futóhomok nem való neki. Fontos, hogy a talaj jó trágyaerőben legyen. Csirázásához és a fiatal palánta fejlődéséhez sok meleg kell, ezért április közepe előtt nem szabad vetni. Vetőmagszükséglete kat.-holdanként kb. 3 kg. Ha magot akarunk termelni vagy szárából szörpöt préselni, akkor 50 cm sortávolra vetjük s a kikelt palántákat 15—20 cm növénytávolra kiegyeljük. Takarmánynak vethetjük 40 cm sortávolra és az egyelést egészen elhagyhatjuk. Ápolása teljesen megegyezik a cirok ápolásával, tehát megkívánja a többszöri, sarabolásszerű kapálást, hogy talaja állandóan gyommentes és porhanyós maradjon. Ha magnyerés a célunk, akkor gyakran meg kell fattyazni, de a szörpnyerés vagy takarmánytermelés céljából vetett mézcirokot fattyazni nem szükséges.

Egy kat.-holdról 150 q szártermést lehet remélni, mely adhat 60 hl cukorlevet. Ebből pedig kb. 10—15 hl besűrített szörp készíthető.

Ha szörpöt akarunk készíteni, akkor a leveleitől és bugájától megfosztott szárat felszeccskázzuk, majd szőlőprésen kipréseljük. A kipréselt lé zöldesszürke. Ezt a levet keverés nélkül lassú tüzön forraljuk, a habot leszegjük, a befőzött szörpöt pedig üvegekben vagy hordókban sokáig eltarthatjuk. A szörp a malátacukorra emlékeztető ízű és sötét színű, mely kávé, sütemények édesítésére, mézeskalács készítésére, de méhek etetésére is alkalmas.

Ha az időjárás kedvező, akkor több kaszálást is ad. Ha zöldtakarmányként akarjuk feletetni, akkor különösen korán kell kaszálni. Így háromszor is megkaszálhatjuk. Ha be akarjuk savanyítani, akkor 110—120 cm szármagassággal kaszáljuk, azután felszeccskázzuk és azonnal silózzuk, illetve verembe rakjuk. A jószág nagyon szereti.

A baj csak az, hogy kevés vetőmag áll rendelkezésre, így a kereslet iránta aránylag nagy. Akiknek vetőmag van birtokukban, azok ezt a helyzetet ki is használják: 1 kg magért 20—25 pengőt is elkérnek.

A méz és a műméz

A mézet a mézelő méhek állítják elő úgy, hogy a növények nektárját és egyéb nedveit testükbe felveszik, átalakítják, lépviaszsejtjeikben raktározzák és érlelik. Lényegében a természetes méz sűrű, vizes cukoroldat, mely a cukron kívül némi ásványi anyagokat (vas, foszfor, mész), fehérjét, szerves savakat (hangya-, alma-, tejsavat), aromát adó anyagokat, végül enzymeket is tartalmaz.

A méz víztartalma kb. 16—17%. Ha víztartalma ennél több, akkor könnyen romlik. Cukortartalma 70—80%; ebben azonban csak kevés a nádcukor; a főtömegét szőlő- és gyümölcscukor keveréke adja. A szőlőcukor mennyisége 22% és 44%, a gyümölcscukor 34% és 44% között ingadozik. Az olyan méz, melyben viszonylag kevés a szőlőcukor és sok a gyümölcscukor, az nem ikrásodik (pl. az akácméz), míg a kevesebb gyümölcscukrot tartalmazó (pl. hársfavirágméz, tarlóméz) mézek hajlamosak az ikrásodásra.

Az ikrásodás azonban a méz értékét nem csökkenti.

Ezért kár az ikrás mézet hevítés útján könnyebben folyóvá tenni. Kár azért, mert a méz már 60—70 fok C-ra melegítve elveszti zamatanyagainak nagyobb részét és elpusztulnak benne az enzymek, melyek pedig a méz emészthetőségére igen előnyös hatással vannak. Ezért szakértők a felmelegített mézet kevesebbre becsülik és joggal követelik, hogy az ilyen méz csak „hevített" jelzővel jöhessen forgalomba.

A méhek a méz nyersanyagát készíthetik virágok nektáriumaiból vagy a fenyők tűinek váladékaiból. Az első az igazi, az illető virágok illatát is magánviselő, jobbízű, szagú és szebb színű méz. A *fenyőméz* barna, nehezen folyó, gyantára emlékeztető szagú termék. A *cukorletetéses mézet* a méhek akkor készítik, ha a hordás alatt nádcukoroldatot kapnak nagy menynyiségben. Ez is jóval kisebb értékű termék, mert lényegesen kevesebb benne a virágokból származó zamat. Már pedig a méz értékét nemcsak vegyi összetétele (cukortartalma), hanem íze, illata és zamata dönti el.

A *műméznek* semmi köze a mézelő méhekhez és a virágokhoz. Készítésének egyik módszere a következő: Feloldanak 3 kg poritott cukrot félliter vízben és forrásig melegítik, majd 4 kg keményítőszörp hozzáöntésével továbbforralják, míg az oldat teljesen tiszta nem lesz. A tiszta oldathoz hidegen hangyasavat és vegyi laboratóriumokban készülő mézillatesszenciát adnak. Itt is megfelelő lehet a cukortartalom és így a táphatás, de távolról se azonos az élvezeti érték. Hazánkban műmézet forgalomba hozni tilos.

A mézet — sajnos — hamisítani is szokták. A hamisításnak legegyszerűbb módja, hogy vízzel higítják. Ez nemcsak azért üldözendő, mert tápértéke a vizezés arányában csökken, hanem azért is, mert a 20%-nál nagyobb víztartalmú méz romlékonnyá válik. Ezért hazánkban a mesterséges hígítást szigorúan büntetik.

HÍREK

A Kormányzó Ur ajándéka egy sokgyermekes munkásnak. *Gyurmanczi* Pál 44 éves gyári munkás, győri lakosnak a közelmultban született a *tizennegyedik* gyermeke. A Kormányzó Ur tudomást szerezvén arról, hogy Gyurmanczi nagyszámú gyermekeit gonddal, hazafias szellemben szorgalmas magyar embereknek neveli, *a tizennegyedik gyermek születése alkalmából 200 pengőt küldött a derék, hazafias gondolkozású munkásnak.*

1943 — Zrinyi Ilona éve. Az Országos Rákóczi Szövetség mozgalmat inditott annak érdekében, hogy 1943 Zrinyi Ilonának, a nagy magyar fejedelemasszonynak az éve legyen. Bizonyos, hogy illetékes tényezők méltányolják ezt az óhajtást és hozzájrulnak ahhoz, hogy az új esztendő a 300 évvel ezelőtt, 1643-ban született annak a hőslelkű magyar asszonynak az emlékét hirdesse, aki három évig védte Munkács várát I. Lipót seregei ellen.

A miskolci honvédkerület ajándéka a harctéren küzdőknek. *A miskolci honvédkerület a karácsonyi ünepek alkalmából hét vagón, 111.400 pengő értékű szeretetadományt juttatott a hadtest harctéren küzdő katonái számára.* Egyedül Gyöngyös városa két vagon élelmiszert adományozott, Borsod megye pedig 43.252 pengőt gyüjtött. A harctérre küldtek egymillió darab cigarettát, 40.000 csomag dohányt, 40.000 doboz gyufát, 800 liter szeszesitalt, 2000 darab mosdó és 2000 darab mosószappant, valamint nagymennyiségü egyéb hasznos ajándékot.

A kormányzó úr elfogadta egy bányamunkás ikreinek keresztapaságát. Csemniczky József hadiüzemi bányamunkás, esztergomi lakos nemrégiben született iker fiúgyermekei keresztapai tisztségére a kormányzó úr őfőméltóságát kérte fel. A kormányzó úr teljesítette is a derék, szorgalmas munkásember kérelmét, akinek kilenc élő gyermeke van, köztük az újszülötteken kívül még két ikerleány. A keresztelési ünnepélyen a kormányzó urat Esztergom vármegye főispánja képviseli és ő fogja átadni a szülőknek a keresztelési ajándékot.

Százéves a legidősebb magyar gazdatiszt. Január 3-án századik életévét töltötte be garaszegi *Géczy* Lajos, a nagyváradi latin szertartású püspökség nyugalmazott jószágkormányzója Berettyóújfalun. Az évfordulón az ország minden részéből elhalmozták jókívánatokkal a jubilánst. A Gazdatisztek Egyesülete pedig küldöttségileg üdvözölte.

Meghalt Hegedüs Lóránt. *Hegedüs* Lóránt m. kir. titkos tanácsos, volt pénzügyminiszter, január elséjén meghalt. Az elhúnyt édesanyja Jókai Mórnak nuokahúga volt. Hegedüs Lóránt a magyar közéletnek értékes, kimagasló alakja volt. Halála nagy vesztesége a közéletnek.

Vágóhidat épít Tata. Tata község engedélyt kapott a belügyminisztertől 260.000 pengő OTI-kölcsön felvételére vágóhid építésének céljaira. Az új vágóhid lehetővé teszi az eddig veszendőbe ment melléktermékek (gyógyszeranyagok, stb.) összegyüjtését.

A „**Magyar Föld**" újévi számában *Kovrig* János a harmadik évfolyam mesgyéjén visszapilllantást vet vezető cikkében a lap eddigi útjára. Hasznos tudnivalók, szakcikkek, szórakoztató olvasmányok egészitik ki a lap változatos tartalmát. Kapható az ujságárusoknál és az IBUSz-pavillonokban. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala: Budapest, VII., Erzsébet körút 7.

Havasi fülespacsirta Szegeden. A Sarkvidéken és Európa havas csúcsain élő havasi fülespacsirta most feltünt a szegedi Fehér-tón. Beretzk Péter dr., a Fehér-tó madárvilágának kutatója egyet fogott közülük s a Szegedi Múzeumban helyezte el.

Megtartották az Erdélyi Nyereménykölcsön harmadik húzását. Január másodikán tartották meg Budapesten az Erdélyi Nyereménykölcsön harmadik húzását, amelyen az egymillió pengős főnyereményt, egy 300.000 pengős és három 50—50.000 pengős nyereményt sorsoltak ki sok kisebb nyereményen kívül.

A „VASÁRNAP" új előfizetési árai

Tekintettel az egyre súlyosbodó viszonyokra, kénytelenek voltunk 1943. évi január hó elsejétől lapunk eddig is példátlanul alacsony előfizetési árát módositani, amennyiben

az évi előfizetési díjat 6 pengőre, a félévit 3 pengőre, a negyedévi előfizetési díját pedig 1.50 pengőre emeltük fel.

Amikor ezt a kényszerű lépésünket, előfizetőink megértésében bizakodva, bejelentettük, hivatkoztunk arra, hogy az anyagárak — papír, festék, stb. — valamint a munkabérek olyan mértékben emelkedtek, hogy előfizetési díjaink már hosszú idő óta nem állanak arányban az előállítási költségekkel. Rámutattunk továbbá arra, hogy a takarékossági szempontok szem előtt tartásával, kormányintézkedésre történt terjedelemcsökkentés kiadásainkat *nem apasztotta olyan mérvben, mint amilyenben a költségek emelkedtek.*

Mindezekre való hivatkozással kérjük előfizetőink megértését és kényszerintézkedésünk szíves tudomásvételét.

Felkérjük természetesen azokat az előfizetőinket, akiknek előfizetése átnyúlik az új esztendőbe, hogy a különbözetet — havi 50 fillért — *előfizetésük megújításakor beküldeni szíveskedjenek és az előfizetés meghosszabbításának idejére már az új előfizetési összeget küldjék be.*

Gondoskodjunk megfelelő tavaszi vetőmagvakról!

Kedvezőtlen téli időjárás mellett van időnk a magtári munkákra. Ahol szükség mutatkozik, a garmadákat át kell lapátolni. Ha nem elég tiszta a mag, meg kell rostálni. A babot, borsót, lencsét kézzel át kell válogatni.

Különös gondot fordítsunk arra, hogy a tavaszi vetőmagvak kifogástalanul elő legyenek készítve, mert aki gyomot vet, az gyomot arat. Különösen fontos, hogy az árpa és zabvetőmag üszögmentes legyen; a csávázás elmulasztása e két terménynél az utóbbi években súlyos károkat okozott. Voltak helyek, hol a termésnek negyedét elvitte az üszög. Az árpát higanyos csávázószerrel, a zabot pedig formalinnal kell csávázni.

A kukoricánál a szép, nagy, egyenes sorú, jól benőtt, fajtajellegnek megfelelő csöveket válogassuk ki vetőmagnak. A csövek két végét akár már most is levághatjuk, de a középső részen a szemek lemorzsolásával még várjunk.

Ha valamilyen vetőmagot idegenből kell beszerezni, már most rendeljük meg és ne közvetlenül a vetés előtt. Ha több kisgazda együtt, társulva rendel magot, kevesebb lesz a fuvarköltség. Frissítés céljából lehetőleg nemesített vetőmagvakat vásároljunk; a terméstöbblet bőven megtériti azt a többletkiadást, amennyivel többe kerülnek, mint a közönséges magvak.

A cséplési ellenőr árpából és zabból minden termelőnek visszahagyta a szükséges vetőmagmennyiséget s ezt a gabonalapon is előjegyezte. Akinek nem termett annyi, mint amennyire vetési célból szüksége lenne, az kérjen a községi elöljáróságtól igazolványt; ezzel a Hombártól a vetőmagot beszerezheti. Akinek pedig megvan a vetőmagja, de az nem megfelelő minőségű, kicserélheti más gazdánál. A cserénél métermázsánkint 2 pengő felárat szabad fizetni. A vetőmagot feltakarmányozni az érvényben lévő rendeletek szerint nem szabad. Aki ezt teszi, kihágást követ el és megbüntetik.

Zelenski „MÁTYÁS"-zuzó

LEGMODERNEBB EGYETEMES ŐRLŐ-, SZÁRTÉPŐ- ÉS SILÓTÖLTŐ GÉPEK

Üzemközben cserélhető szitákkal és metszőkésekkel. Alacsony fordulatszám.

EGYÉB GYÁRTMANYAINK:

Teherautópótkocsik, kombináltkerekű „Zelenski" vas-, lakókocsik, öntözőkocsik, golyós-csapágyas „Julián" acélkerekek, tengelyek, hegesztett szerkezetek, tüzifecskendőtargoncák, légoltalmi felszerelések

Gróf Zelenski Róbert Gépgyár Kft.

Pestszenterzsébet, Mikszáth-u. 18. Telefon: 147-212, 347-566

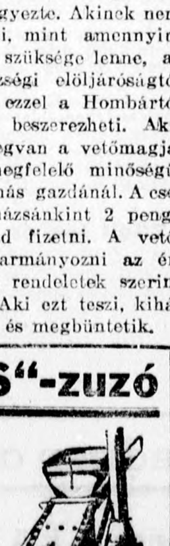

GAZDAÉLET

A BÚZA KIŐRLÉSI ARÁNYÁNAK MÓDOSITÁSA. A közellátási miniszter a búza kiőrlési arányáról rendeletet adott ki, amely január 1-én lép hatályba. A rendelet értelmében a kereskedelmi, vegyes- és vámőrléssel foglalkozó malom a korábbi rendeletben megállapitott 90 százalékos kiőrlés mellett búzából 26 százalék finomlisztet (búzadarát és 0-ás lisztet) és 64 százalék „egységes" kenyérlisztet köteles előállitani.

A kölestermést is be kell szolgáltatni. A kölestermést a fennálló rendeletek szerint be kell szolgáltatni a Hombár-bizományosoknak. Visszatartható a háztartási szükséglet, holdankónt 25 kiló vetőmag és az esetleges cselédbérbe kikötött mennyiség.

FEBRUAR 10-IG MEGHOSSZABBITOTTÁK AZ ALMAMAG-BEVÁLTÁST. Január 5-én járt le a Magyar Faiskolai Szövetség által meghirdetett almamag-beváltás határideje. Az eredmény egészen meglepő volt, mert személyesen és postán nagytömegű almamagot szolgáltattak be. A Szövetség a beváltási határidőt most február 10-ig meghosszabbitotta. Eddig az időpontig lehet gyüjteni és beküldeni az almamagot a Magyar Faiskolai Szövetségnek (Budapest, VII., Dohány-utca 20.).

A statisztika, a modern élet legátfogóbb és legérdekesebb tudománya, a maga bravúrosan gyors eszközeivel máris feldolgozta azokat az adatokat, amelyeket a karácsonyi nagy üzleti forgalom idején egyes üzletágak képviselőinél gyüjtött, hogy megállapitsa, milyen irányban fejlődött legtovább a közönség érdeklődése és melyek azok a cikkek, amelyek a karácsonyi vásár csillagai voltak. A statisztikai adatok feldolgozásánál az az érdekes megállapitás derült ki, hogy *a karácsonyi piac legkeresettebb árucikke 83 indexszámmal a tangóharmonika volt,* amelyből például a *Marnitz zenei központ* valóságos raktárravalót adott el. A statisztika bizonyitéka egy régi tényt örökít meg most már a tudomány tévedhetetlen és cáfolhatatlan erejével, tudniillik azt, hogy a *tangóharmonika elterjedtsége lassanként maga alá gyüri az összes hangszerek népszerűségét.*

A szőlő trágyázása

A szőlő trágyázása kedvező befolyást gyakorol a termés mennyiségére és minőségére.

Átlagos számítás szerint a szőlőterméssel — beleértve a fürtökön kívül a leveleket és venyigéket — kat. holdankint 69 kg nitrogént, 24 kg foszforsavat és 85 kg kálit vonunk ki a talajból. Viszont 1 szekér (10 q) istállótrágyában mintegy 5 kg nitrogén, 2—5 kg foszforsav és 6 kg káli van. Ebből kitűnik, hogy milyen nagy gondot kell fordítania a szőlő bőséges trágyázára annak, aki nem akarja, hogy szőlője kimerüljön.

Ha kevés az istállótrágyánk, sikerrel alkalmazhatjuk a kombinált trágyázást, azaz istálló- és műtrágyák adását.

Az istállótrágya és a műtrágyák együttes alkalmazásánál szem előtt kell azonban tartani a következő keverési szabályokat: A szuperfoszfátot és 40%-os kálisót bármikor összekeverhetjük egymással és istállótrágyával. Péti só más műtrágyával csak közvetlenül az elszórás előtt keverhető össze, nem szabad azonban összekeverni istállótrágyával.

Januári terményárak

A közellátási miniszter mult évben kiadott alaprendelete értelmében január elsejétől számos mezőgazdasági terménycikk és magféleség legmagasabb termelői átvételi ára emelkedett.

A **kukorica** csöves állapotban ebben a hónapban 16.30, morzsoltan 21.00 pengő. A mult hónappal szemben tehát mázsánként 60, illetve 50 f-rel magasabb egységárban veszik át a Hombár bizományosok a beszolgáltatásra kerülő mennyiségeket. Az időszerűen megengedett legmagasabb víztartalom 22 százalék lehet.

A **köles, hajdina,** továbbá a hüvelytermények közül mindenfajta **bab, lencse,** úgyszintén a különböző **borsók** (Viktória, expressz, takarmány, csicseri stb.) ára 20 fillérrel emelkedik.

Hasonlóképpen 20 fillérrel javul a termelői ára a hüvelyes takarmánymagvak közül a **pannonbükköny, tavaszbükköny,** az **édes és keserű csillagfürtnek.**

A **fűszerfélék ára** — a mák kivételével — sorban emelkedik, mégpedig az édes és szokványminőségű köménymag, az ánizsmag ára mázsánként 2 pengővel, míg a fehér és fekete mustármag, a koriandermag 1 pengővel.

A takarmánycikkek közül a **takarmányrépa** ára 30 fillérrel emelkedik.

Az 1942. évi termésű gabonaneműek hivatalos ára az egész ország területén a következő:

Búza, szokvány, legalább 78 kg 30.—, minőségi, 81 kg-on felül 31.50, 80 kg-on felül 31.—. **Takarmányárpa,** 65 kg-os 24.50. **Sörárpa,** közönséges 29.—, elsőrendű 30.—, kiváló 31.—. **Rozs,** szokvány, legalább 71 kg-os 28.—. **Kétszeres,** rostált, minden keverék 28.—. **Kopaszárpa** 50.—, **Zab,** 41 kg-os 27.—. **Tengeri,** csöves 16.30, szemes 21.—.

Igy írnak a magyar gazdák *az évek óta bevált Rákoshegyi Baktériumölőről: Dormán Gyula, Petőhenye.* Miután községünkben nagyon bevált a szer, bátran ajánlom mindenkinek. Tisztelettel kérek 1 darab 4 literes baktériumölőt utánvéttel. — *Debreczeni Imre, Szentes.* Az Öntől hozatott baktériumölő csakugyan nélkülözhetetlen. Kérek postafordultával 8 litert utánvéttel. — *Pörönth János, Perenye.* Értesítem, hogy e hatásos szer ezideig kitűnően bevált. Ennek folytán kérek kétszer 4 litert utánvéttel. — *Trestyén Testvérek, Tét.* Miután gazdaságunkban a Rákoshegyi Baktériumölő hatását tapasztaltuk, azért gazdaságunkban nélkülözhetetlen s kérek postafordultával 6 litert utánvéttel küldeni. — És további hasonló többezer levél bizonyítja a baktériumölő hasznos segítségét a gazdaságban. Felvilágosító könyvecské postán díjmentesen küld: **Aulitzky Ottó vegyeskereskedő, Budapest, VII., Dohány-u. 84, fd. 2.**

Minden olvasójától egy új előfizetőt vár a VASÁRNAP!

A liszt, búzadara, petróleum és a rizs új ára

A közellátásügyi miniszter újra megállapította a búza- és rozsőrlemények és malmi melléktermékek legmagasabb malmi, nagykereskedői és fogyasztói árát. A rendelet értelmében január 1-től kezdve a fogyasztói árak az ország egész területén nem haladhatják meg a következő árakat: búzadarának kg-ként 86, 0-ás liszteknél 82, egységes búzalisztnél 42, egységes rozslisztnél 42, Graham-lisztnél 52 fillért.

*

A közellátásügyi miniszter a világító kőolaj legmagasabb fogyasztói árát az ország egész területén egységesen literenként 56 fillérben állapította meg január 1-től kezdve.

*

A közellátásügyi miniszter megállapította az Olaszországból behozott japán és Karolin-rizs, valamint a belföldi termésű rizs hántolási termékeinek árát. A rendelet értelmében az emlitett rizsfajta legmagasabb fogyasztói ára Budapest, Budafok, Kispest, Pestszentlőrinc, Rákospalota, Ujpest, Csepel, Pestújhely, Rákosszentmihály és Sashalom területén kg-ként 194 fillér, egyebütt a Budapesttől számított távolság szerint 196—204 fillér.

A kék kenyérgabonajegyek beváltása

A közellátásügyi miniszter rendeletet adott ki, amelynek értelmében

Hombár-bizományos és a kenyérgabona eladására engedéllyel rendelkező malom a vásárlásra jogosító kék kenyérgabona-jegynek január, február és március hónapra szóló gabonaszelvényét részben kukoricára is beválthatja.

Ebben az esetben a bizományos, illetve a malom a 20 kilogrammos gabonaszelvényre 10 kg búzát vagy rozsot és 10 kg kukoricát, 15 kilogrammos gabonaszelvényre 7½ kg búzát vagy rozsot és 7½ kilogramm kukoricát, a 10 kilogrammos gabonaszelvényre pedig 5 kilogramm búzát vagy rozsot és 5 kg kukoricát szolgáltat ki. A kék kenyérgabonajegy tulajdonosának kívánságára a bizományos, illetve malom január, február és március hónapban búza vagy rozs helyett a 20 kg-os gabonaszelvény ellenében 20, a 15 kg-os gabonaszelvény ellenében 15 és 10 kg-os gabonaszelvény ellenében 10 kg kukoricát is kiszolgáltathat. A rendelet további intézkedése szerint a kukoricajegynek január 31-e után a bizományos (malom) által beváltható szelvényei ellenében a 30 kg-os szelvényre 12.5 kg kukoricát kell kiszolgáltatni.

ÁRRENDELETEK

Burgonya

A Belföldi Burgonyakereskedelmi Egyesülés a közellátási miniszter rendelete alapján további intézkedésig a termelőknek budapesti paritásban étkezésre válogatott nyári rozsburgonyáért 21, Gülbabáért 20.50, őszi rózsáért 19.50, Ella- és sárgaburgonyáért 17, Woltmannért 14, Krügerért 13.50 pengő termelői árat, továbbá a 113/660—1942. K. M. számú rendelete értelmében burgonyafajtára való tekintet nélkül a vermeléssel kapcsolatos költségek kiegyenlítésére ezen legmagasabb termelői áron felül még további mázsánkénti 1.50 pengő összeget fizet feladóállomáson vagónba vagy hajóba rakva. E szerint tehát a vermeléssel kapcsolatos költségek kiegyenlítésére folyósított 1.50 pengő összeggel magasabb termelői árakat kell a legmagasabb felvásárlási áraknak tekinteni.

Tilol len és lenkócok

A közellátásügyi miniszter újra megállapította az 1942. évjáratú tilolt len és lenkóc, valamint a kaszált és csépelt mag-lenszalmából áztatás nélkül készült lenkóc és töretlen szalma legmagasabb eladási árát. A rendelet a Budapesti Közlöny január 1. számában jelent meg.

Vásárok jegyzéke

Január 10., vasárnap, Cegléd oák., Rum oák. — **Január 11., hétfő,** Apc oák., Cegléd oák., Csorna oák., Debrecen o. nyerstermény- és iparcikkvásár, Dévaványa oák., Dombrád oák., Eger o. marha- és kirakóvásár, Jászladány oák., Kerta oák., Losonc oák., Németbóly oák., Németszögyén oák., Szob oák., Tiszadob ok., Zalalövő oák. — **Január 12., kedd.** Debrecen o. nyerstermény- és iparcikkvásár, Eger ok., Gáva há., Kiskunfélegyháza oák., Mihályi oák., Zalaegerszeg hák., Zalagyömrő oák. — **Január 13., szerda.** Alsóverecke oák., Balatonfüred oák., Debrecen o. nyerstermányvásár, Kassa hák., Kiskunfélegyháza oák., Székesfehérvár oá., Tiszaújlak oák., Vasegerszeg oák. — **Január 14., csütörtök.** Devecser há., Diósgyőr hák, kisáll. felh.-ával, Edelény oák., Királyhelmec hák., Mezőkövesd há., Nagyléta oák., Szabadszentkirály oák., Szany oá., Tiszaújlak ok. — **Január 15., péntek,** Csenger oák, Derecske oák., Mezőberény oá. — **Január 16., szombat.** Debrecen o. se.-vásár, Győr o. lóvásár, Mezőberény ok., Szerencs oák.

*

A törvényhatóság első tisztviselője egyes vásárok határnapját közszükség által indokolt esetben *kivételesen áthelyezheti,* illetőleg teljesen elmaradt vásár helyett *pótvásárt engedélyezhet,* a közölt adatokban tehát kivételesen változások történhetnek.

RÁDIÓ

Hétfőn, január 11-én:

12.10 órakor: Katonazenekar. **14** órakor: Cigányzene. **15.20** órakor: Szalónzenekar. **15.50** órakor: Felolvasás. **17** órakor: Tánczene. **17.35** órakor: Közvetítés **18** órakor: Irodalmi est. **18.50** órakor: Hírek. **19.05** órakor: Szalónötös. **20** órakor: Előadás. **20.20** órakor: Melles Béla zenekar. **21.15** órakor: Előadás. **22.10** órakor: Magyar nóták. **23** órakor: Hanglemezek.

Kedden, január 12-én:

12.10 órakor: Rádiózenekar. **14** órakor: Szalónzenekar. **15.20** órakor: Rádiózenekar. **15.50** órakor: Gyermekdélután. **17** órakor: Magyar nóták. **18** órakor: Felolvasás. **18.10** órakor: Zongoraszámok. **18.30** órakor: Közvetítés. **19.05** órakor: Rádiózenekar. **20** órakor: Hangjáték. **20.40** órakor: Könnyű zene. **22.10** órakor: Tánczenekar. **23** órakor: Hanglemezek.

Szerdán, január 13-án:

12.10 órakor: Rádiózenekar. **14** órakor: Fúvószenekar. **15.20** órakor: Cigányzene. **15.50** órakor: Közvetítés. **17** órakor: Előadás. **17.20** órakor: Rádiózenekar. **18** órakor: Honvédműsor. **19.05** órakor: Lehárest. **20.40** órakor: Előadás. **21** órakor: Cigányzene. **22.10** órakor: Beszkárt-zenekar. **23** órakor: Tánczene.

Csütörtökön, január 14-én:

12.10 órakor: Rádiózenekar. **14** órakor: Művészlemezek. **15.20** órakor: Szórakoztató zene. **17** órakor: Jazz-műsor. **17.20** órakor: A Földmüvelésügyi Minisztérium rádióelőadássorozata. **17.40** órakor: Hanglemezek. **18** órakor: Hangjáték. **19.05** órakor: Melles Béla zenekar. **20** órakor: Versek. **20.20** órakor: Énekkar. **20.40** órakor: Előadás. **21** órakor: Szalónötös. **22.10** órakor: Cigányzene. **23** órakor: Könnyű zene.

Pénteken, január 15-én:

12.10 órakor: Rendőrzenekar. **14** órakor: Cigányzene. **15.20** órakor: Szórakoztató zene. **15.20** órakor: Ifjúsági rádió. **17** órakor: Filmzene. **17.20** órakor: Előadás. **17.40** órakor: Jazz-együttes. **18** órakor: Német hallgatóinknak. **18.20** órakor: Magyar muzsika. **19.05** órakor: Hangverseny. **20.40** órakor: Előadás. **21** órakor: Hanglemezek.

Szombaton, január 16-án:

12.10 órakor: Postászenekar. **14** órakor: Fúvószenekar. **15.20** órakor: Filmdalok. **15.50** órakor: Előadás. **17** órakor: Cigányzene. **17.30** órakor: Versek. **17.40** órakor: Jazz-zongoraszámok. **18** órakor: Elbeszélés. **18.10** órakor: Könnyű zene. **19.05** órakor: Hangképek innen-onnan. **19.20** órakor: Mindenből mindenkinek. **21.15** órakor: Haglemezek. **22.10** órakor: Magyar nóták. **23** órakor: Tánczene. **23.20** órakor: Szórakoztató zene.

Vasárnap, január 17-én:

7.30 órakor: Fohász. Szózat. Hanglemezek. **8.15** órakor: Hírek. **8.30** órakor: Őszinte beszéd. **10** órakor: Református istentisztelet. **11** órakor: Egyházi ének és szentbeszéd. **12.15** órakor: Levente félóra. **12.55** órakor: Előadás. **13.10** órakor: Rádiózenekar. **13.45** órakor: Időjelzés, hírek, vizállásjelentés. **14** órakor: Művészlemezek. **15** órakor: A Földmüvelésügyi Minisztérium rádióelőadássorozata. **15.45** órakor: Honvédeink nótát kérnek. **16.30** órakor: Hírek. **17** órakor: Csevegés. **17.10** órakor: Könnyű zene — könnyű percek. **18.50** órakor: Hírek. **19.05** órakor: Vonósnégyes. **20** órakor: Előadás. **20.20** órakor: Külföldi osztálynak fenntartva. **20.40** órakor: Elbeszélés. **21** órakor: Beszkárt-zenekar. **21.40** órakor: Hírek, sporteredmények. **22.10** órakor: Magyar nóták. **23** órakor: Tánczene. **24.45** órakor: Hírek.

KIADÓTULAJDONOS:
„FALU" MAGYAR GAZDA ÉS FÖLDMÍVES SZÖVETSÉG
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
MAYER EMIL
SZERKESZTŐ: BARTOSS KÁROLY.

Van-e községedben a Falu-Gazdaszövetségnek fiókja?

Ha nincs: ALAKÍTSD MEG GAZDATÁRSAIDDAL!

Ha van: VÉGY RÉSZT ÖSSZEJÖVETELEIN!

Általános Nyomda és Grafikai Intézet Rt., Budapest, VI., Nagymező utca 3. Felelős igazgató: Dr. Uj István.